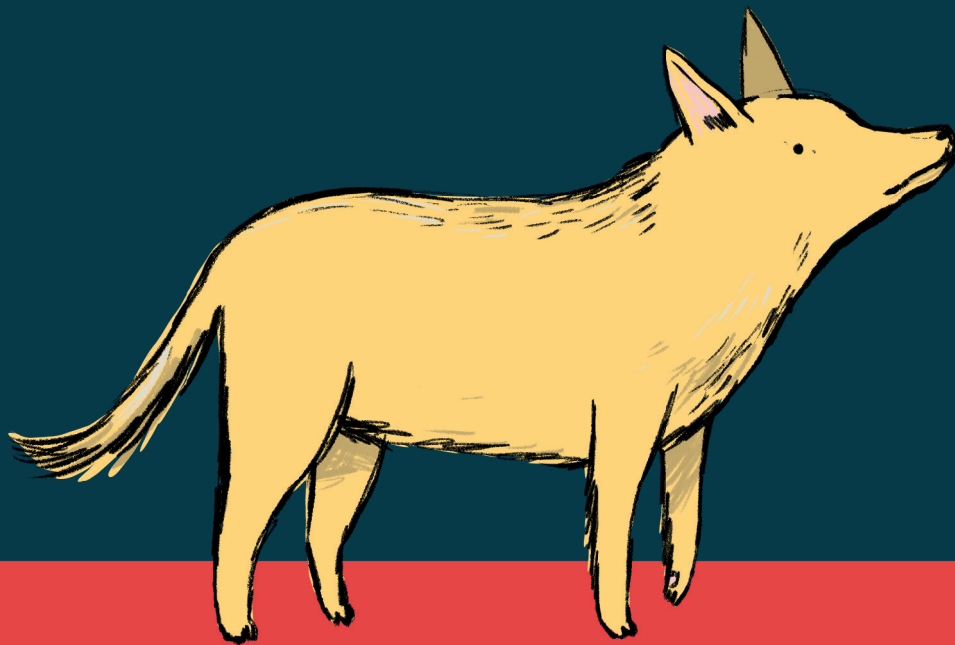

RATUJ!

REAGUJ!

CZYLI O ZNĘCANIU SIĘ
NAD ZWIERZĘTAMI
I REAGOWANIU NA NIE

Viva!
interwencje

CZYM JEST ZNĘCANIE NAD ZWIERZĘCIEM?

Znęcanie nad zwierzęciem to **zadawanie lub dopuszczanie do zadawania zwierzęciu bólu lub cierpienia**. Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zwierząt z dnia 21.08.1997 r. za znęcanie nad zwierzęciem odpowiada osoba, która **bezpośrednio zadaje** zwierzęciu ból lub cierpienie, ale także ta osoba, która **świadomie dopuszcza** do tego czynu.

Znęcanie się nad zwierzęciem to zadawanie lub dopuszczanie do zadawania zwierzęciu bólu lub cierpienia.

Jeśli napotykamy sytuację, w której zwierzęciu zadawany jest ból lub cierpienie to najprawdopodobniej dochodzi do znęcania się nad zwierzęciem. W takim wypadku należy podjąć konkretne działania, aby takiemu zwierzęciu pomóc. Najlepiej poinformować odpowiednie służby lub organizację zajmującą się ochroną zwierząt.

Warto pamiętać, że ból i cierpienie nie zawsze występują razem i spotykamy sytuacje, kiedy zwierzę może odczuwać cierpienie nie odczuwając fizycznego bólu.

Takim cierpieniem może być chociażby **głód, pragnienie, czy strach i stres** wywołujące **cierpienie psychiczne**. Ustawodawca podaje szereg przykładów zachowań, które w oczywisty sposób spełniają kryteria znęcania się nad zwierzęciem. Jednocześnie zaznacza, że za taki czyn należy uznać każde inne zachowanie, w wyniku którego zwierzę odczuwa ból lub cierpienie.

[Art. 6 ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt z dn. 21.08.1997 r.: „Przez znęcanie się nad zwierzętami należy rozumieć zadawanie albo świadome dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpienia, a w szczególności:

- 1) **umyślne zranienie lub okaleczenie zwierzęcia**, niestanowiące dozwolonego prawem zabiegu (...) w szczególności przycinanie psom uszu i ogonów (kopiowanie); (...)
- 3) używanie do pracy albo w celach sportowych lub rozrywkowych zwierząt **chorych**, a także **zbyt młodych** lub **starych** oraz zmuszanie ich do czynności, których wykonywanie może spowodować **ból**;
- 4) **bicie zwierząt przedmiotami twardymi i ostrymi** lub zaopatrzonymi w urządzenia obliczone na sprawianie specjalnego bólu, bicie po głowie, dolnej części brzucha, dolnych częściach kończyn;
- 5) **przeciążanie** zwierząt pociągowych i jucznych ładunkami w oczywisty sposób nieodpowiadającymi ich sile i kondycji lub stanowi dróg lub zmuszanie takich zwierząt do zbyt szybkiego biegu;
- 6) transport zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, rzeźnych i przewożonych na targowiska, przenoszenie lub przepędzanie zwierząt **w sposób powodujący ich zbędne cierpienie i stres**;
- 7) używanie uprzęży, pęt, stelaży, więzów lub innych urządzeń zmuszających zwierzę do przebywania w **nienaturalnej pozycji**, powodujących zbędny ból,

- uszkodzenia ciała albo śmierć;
- 8) dokonywanie na zwierzętach zabiegów i operacji chirurgicznych **przez osoby nieposiadające wymaganych uprawnień** bądź niezgodnie z zasadami sztuki lekarsko-weterynaryjnej, bez zachowania koniecznej ostrożności i oględności oraz w sposób sprawiający ból, któremu można było zapobiec;
 - 9) **złośliwe straszenie lub drażnienie** zwierząt;
 - 10) utrzymywanie zwierząt w **niewłaściwych warunkach bytowania**, w tym utrzymywanie ich w stanie **rażącego zaniedbania lub niechlujstwa**, bądź w pomieszczeniach albo klatkach uniemożliwiających im zachowanie **naturalnej pozycji**;
 - 11) **porzucanie zwierzęcia**, a w szczególności psa lub kota, przez właściciela bądź przez inną osobę, pod której opieką zwierzę pozostaje;
 - 12) stosowanie **okrutnych metod** w chowie lub hodowli zwierząt;
 - 15) organizowanie **walk zwierząt**;
 - 16) obcowanie płciowe ze zwierzęciem (**zoofilia**);
 - 17) wystawianie zwierzęcia domowego lub gospodarskiego na działanie **warunków atmosferycznych**, które zagrażają jego zdrowiu lub życiu;
 - 18) transport żywych ryb lub ich przetrzymywanie w celu sprzedaży **bez dostatecznej ilości wody** umożliwiającej oddychanie;
 - 19) utrzymywanie zwierzęcia **bez odpowiedniego pokarmu lub wody** przez okres wykraczający poza minimalne potrzeby właściwe dla gatunku.”]

NAJCZĘSTSZE PRZYPADKI ZNĘCANIA

**KAŻDE ZWIERZĘ
MUSI MIEĆ
ZAPEWNIONY
STAŁY DOSTĘP
DO WODY.**

Poza sytuacjami wymienionymi przez ustawodawcę, w praktyce spotyka się wiele innych przykładów znęcania nad zwierzętami. Najczęstszym problemem, który obserwują organizacje zajmujące się ochroną zwierząt jest **zaniedbywanie zwierząt**, min. **utrzymywanie w stanie nieleczzonej choroby i niezapewnianie właściwych warunków bytowania**.

Jeśli zaniedbanie polega na tym, że właściciel nie leczy chorego zwierzęcia, to w wyniku takiego zaniechania zwierzę może zacząć odczuwać zarówno **ból jak i cierpienie**.

Jeśli natomiast zaniedbanie polega na **niezapewnieniu odpowiednich warunków bytowania**, na przykład poprzez trzymanie psa w upalny dzień uwiązanego w pełnym słońcu bez możliwości schronienia się w cieniu, czy brak odpowiedniego schronienia w mroźny, zimowy dzień, to wywołuje ono **cierpienie zarówno psychiczne jak i fizyczne**.

W praktyce często spotyka się również przypadki, kiedy zwierzęta **nie mają zapewnionego dostępu do wody i pożywienia**. Jeśli taka sytuacja jest długotrwała i niesie za sobą konsekwencje zdrowotne dla zwierzęcia, to niewątpliwie możemy mówić też o odczuwaniu przez to zwierzę przynajmniej **cierpienia**.

Ponadto, każde zwierzę domowe musi mieć stały dostęp do wody, czyli musi mieć możliwość napić się wody **w każdym momencie, kiedy odczuje pragnienie**. Już samo niezapewnienie stałego dostępu do wody jest **wykroczeniem**.

Jeszcze innym rodzajem zaniedbywania zwierzęcia jest utrzymywanie w go warunkach, które ustawodawca określa jako **rażące niechlujstwo**. Rozumiemy przez to rażące niezachowanie czystości w pomieszczeniach lub na wybiegach, gdzie są one utrzymywane.

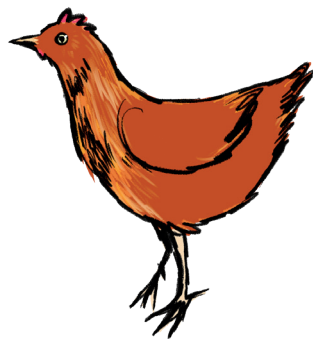
Zaniedbywanie, czyli utrzymywanie zwierzęcia w stanie nieleczzonej choroby czy warunkach rażąco niechlujstwa to także znęcanie!

ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE

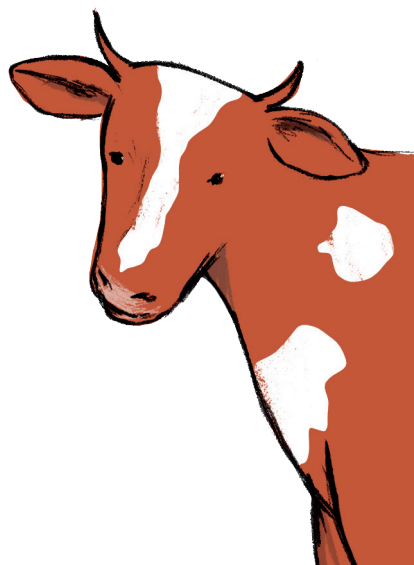
Mimo, że większość zgłoszeń i interwencji dotyczy zwierząt **towarzyszących**, takich jak **psy i koty**, to nie można zapominać, że **zwierzęta gospodarskie wszystkich gatunków** odczuwają cierpienie w takim samym stopniu. Mniejsza ilość zgłoszeń dotycząca takich zwierząt wynika najczęściej z faktu, że społeczeństwo nie rozpoznaje tak dobrze przejawów cierpienia u tych zwierząt lub nie jest na nie aż tak wrażliwe, jak na cierpienie psa czy kota.

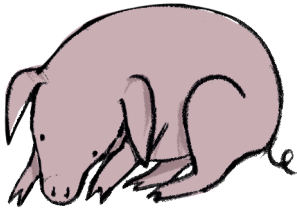
Przepisy dotyczące znęcania nad zwierzętami dotyczą zwierząt gospodarskich **dokładnie tak samo** jak zwierząt towarzyszących, więc jeśli jesteśmy świadkami niepokojącej sytuacji z udziałem takiego zwierzęcia nie wahajmy się reagować w taki sam sposób jak zareagowalibyśmy na cierpienie psa czy kota. Sytuacje, o których mówimy mogą polegać zarówno na używaniu wobec tych zwierząt **przemocy**, jak i na **utrzymywaniu ich złych warunkach bytowania**, lub w stanie cierpienia, wynikającego z **nieleczonych chorób**.

Szczególą kwestią, która dotyczy zwierząt gospodarskich, a szczególnie koni i krów, jest **stan kopyt lub racic**. Kopyta konia czy racice krowy nie powinny być przerośnięte, bo wtedy mogą sprawiać zwierzęciu ból i utrudniać chodzenie. Jeśli spotkamy zwierzę, którego kopyta lub racice są przerośnięte do takiego stopnia, że wywijają się do góry, to mamy do czynienia z sytuacją wymagającą **pilnej pomocy** lekarza weterynarii. Jeśli koń ma przerośnięte kopyta, a jeszcze do tego jest używany do jakiegokolwiek pracy, to najprawdopodobniej mamy do czynienia z przypadkiem znęcania nad zwierzęciem, który wymaga **udokumentowania i zgłoszenia do właściwych instytucji**.

Przepisy, dotyczące znęcania nad zwierzętami, dotyczą zwierząt gospodarskich **dokładnie tak samo**, jak zwierząt towarzyszących!

FAKT ZNĘCANIA ZGŁOŚ ORGANIZACJI ZAJMUJĄCEJ SIĘ OCHRONĄ ZWIERZĄT, POLICJI, STRAŻY GMINNEJ LUB POWIATOWEMU INSPEKTORATOWI WETERYNARII.

**POLICJA: 997
STRAŻ MIEJSKA: 986
INSPEKCJA
WETERYNARYJNA:
WWW.WETGIW.GOV.PL**

KIEDY REAGOWAĆ I KOMU ZGŁASZAĆ PRZYPADKI ZNĘCANIA?

Jeśli zaniepokoi nas sytuacja jakiegoś zwierzęcia, spróbujmy ustalić, czy to w oparciu o powyższe założenia, czy chociażby o nasz zdrowy rozsądek, czy danemu zwierzęciu może dziać się **krzywda** lub czy zagraża mu **niebezpieczeństwo**.

Ściganiem przestępstw znęcania nad zwierzętami, tak jak wszystkich innych, zajmują się organa ścigania. Jeśli w danym miejscu nie działa żadna **organizacja zajmująca się ochroną zwierząt**, to niepokojącą nas sytuację powinniśmy zgłosić właśnie **Policji lub Straży Gminnej**, lub do najbliższego **Powiatowego Inspektoratu Weterynarii**.

JAK MOŻE REAGOWAĆ OSOBA PRYWATNA?

Co prawda, osoba prywatna ma **ograniczone możliwości działania** w sytuacji kiedy napotyka zwierzę będące obiektem znęcania, jednak to często właśnie od tej osoby zależy czy zwierzęciu uda się skutecznie pomóc.

Najważniejsze, co powinniśmy zrobić w takiej sytuacji, to postarać się **udokumentować** to co widzimy. Jest to szczególnie ważne, kiedy do znęcania nad zwierzęciem dochodzi przez użycie **przemocy**. Jeśli nie doszło do poważnych uszkodzeń ciała, to zwierzę może nie nosić widocznych oznak, że ktoś wcześniej używał wobec niego przemocy. Dlatego tak ważne jest **zebranie właściwych dowodów** oraz jakichkolwiek informacji, które pozwolą zidentyfikować sprawcę.

Jesteś świadkiem znęcania? O ile to możliwe jak najszybciej udokumentuj zdarzenie: zrób zdjęcia, nagraj film lub włącz dyktafon!

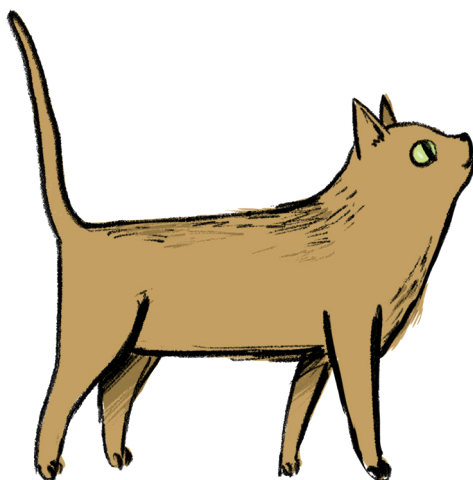
DZIAŁANIE „TU I TERAZ”

Inaczej sytuacja ma się w przypadku, kiedy życie zwierzęcia jest zagrożone „tu i teraz”. Najlepszym przykładem jest tutaj przypadek **psa zamkniętego w upale w samochodzie**. Jest to **sytuacja niecierpiąca zwłoki**, kiedy osoba prywatna nie tylko może, ale **powinna** działać, czyli podjąć wszelkie kroki, aby takie zwierzę wydostać z auta, nawet jeśli musi w tym celu wybić szybę.

Działamy wtedy w stanie **wyższej konieczności**, poświęcając dobro o oczywiście niższej wartości, czyli szybę samochodu dla ratowania dobra o wartości oczywiście wyższej, czyli **życia zwierzęcia**.

**NIE BÓJ SIĘ
REAGOWAĆ
W SYTUACJI
NIECIERPIĄCEJ
ZWŁOKI!**

[Art. 26 Kodeksu Karnego § 1.: „Nie popełnia przestępstwa, kto działa w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego jakimkolwiek dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone przedstawia wartość niższą od dobra ratowanego.”]

DLACZEGO NIE BYĆ ANONIMOWYM?

Jeśli już zdecydowaliśmy się zgłosić sprawę, która nas zaniepokoiła do organizacji czy organów ścigania, to przed nami jeszcze jeden bardzo ważny krok. Dla wielu osób jest to krok oczywisty, ale niektórzy cały czas mają przed tym obawy.

Konsekwentną częścią naszej obywatelskiej postawy jest **wystąpienie w sprawie jako świadek**. W wielu sprawach to właśnie nasze zeznania mogą być dowodem, który zaważy o losie zwierzęcia. Oczywiście, w znikomym procencie przypadków, obawy przed ujawnieniem się świadka mogą być uzasadnione, jednak najczęściej zniechęca nas sama perspektywa składania zeznań na komisariacie czy w sądzie, a jest to po prostu logiczna konsekwencja poczynionego przez nas zgłoszenia. Musimy mieć świadomość, że jeśli **wykazaliśmy się odwagą, aby nie przejść obojętnie wobec cierpienia zwierzęcia** i spowodowaliśmy uruchomienie procedur, to poniekąd spoczywa na nas **moralny obowiązek** powtórzenia naszych słów przed sądem.

Nawet jeśli to jedno konkretne zwierzę zostało już dzięki naszemu zgłoszeniu uratowane, to proces sprawcy znęcania ma na celu **nie tylko samo ukaranie** tej osoby za to, czego się dopuściła, ale także, albo przede wszystkim niedopuszczenie do tego, aby uratowane zwierzę **wróciło do oprawcy** jeśli był jego właścicielem oraz **uchronienie kolejnych zwierząt** od cierpienia z rąk tej osoby. Skazanie za znęcanie może skutecznie zniechęcić tę osobę do popełnienia podobnego czynu ponownie, a sąd może przy orzekaniu o winie na przykład **zabronić tej osobie posiadania zwierząt** w przyszłości.

**JEŚLI W SPRAWIE
ZABRAKNIE DOWODÓW,
TAKŻE TYCH W POSTACI
ZEZNAŃ, ZWIERZĘ MOŻE
WRÓCIĆ DO SWOJEGO
OPRAWCY, A TEN NIE
ZOSTANIE UKARANY!**

**Nie bój się być
świadkiem!
Czasem od roli świadka
zależy dalszy los
zwierzęcia!**

Viva!
interwencje

KONCEPCJA PUBLIKACJI I OPRACOWANIE TEKSTU:
GRUPA VIVA! INTERWENCJE
PROJEKT GRAFICZNY I ILUSTRACJE: EDYTA BYSTRON
WARSZAWA 2023

